

21. detsember 2002

KÜSITLUS

1. Teie teatri suurim õnnestumine 2002. aastal?
2. Teie teatri suurim ebaõnnestumine 2002. aastal?

«Läbi raskuste muutunud fassaad.»

PAUL HIMMA

Rahvusoper Estonia

Vastus mõlemale küsimusele: läbi raskuste muutunud fassaad

«Leidsime 12 noort, kes õpivad nüüd Moskvast, et saada meie näitlejateks.»

MAREK DEMJANOV

Vene Draamateatri direktor

1. Suurim õnnestumine oli see, et suutsime Moskva ja Tallinna linna kaasata teatri poolt algatatud järelkasvu otsimisse ja finantseerimisse, et leidsime 12 noort, kes õpivad nüüd Moskvast, et saada meie näitlejateks.

Suutsime algatada arhitektuurilise konkursi, et samm-sammult liikuda teatrimaja renoveerimise poole.

2. Suurim ebaõnnestumine (milles me otseselt ennast ei süüdistata) on lavastuse «Romeo & Julia» edasilükkumine. Klask-

Naised, raha ja teatripoliitika

Teatriaasta 2002 tõi naised teatritüüri juurde ning juhatas Mikk Mikiveri Tartusse

AIGI VIIRA
KADI HERKÜL
kultuur@postimees.ee

Kui teatriinimesed vastastikku «head uut aastat»-soove jagavad, on tavaliselt august, mil uue hooajaga algust tehakse. Sest teatrite aasta ei käi käsikäes kalendriaastaga, vaid hooajade kaupa.

Seda tava eirates üritame täna siiski kokku võtta üht kalendriaastat eesti teatris. Sündmuste kaupa, mis üllatasid või jahmatasid.

Naised teatritüürile

Endine pankur Ruti Einpalu võttis üle Eesti Draamateatri, endine näitleja Anne Veesaar sättis end Vanalinna-stuudio juhi toolile. Seni on mõlemad vapralt toolil püsinud, ehkki mõlemal tuleb teha ebapopulaarseid otsuseid. Meenutagem tippnäitleja Andrus Vaariku lahkumist Eesti Draamateatrist või Veesaare plaani Vanalinnastuudio koosseisu oluliselt vähendada.

Mikk Mikiveri Tartu-tung

Lavastaja Mikk Mikiver on end Tartu Vanemuises sisse seadnud. Aasta alul aitas ta Sadamateatris lavale «Teatri-rüütli», sügisel lavastas nii draama «Tšehhovi kolm öde» kui ooperi «Maskiball». Vähe-malt Eesti Draamateater võiks kurvastada – sel aastal oli neil Mikk Mikiveri nimeline staarivein, aga Mikiveri ennast kaduvvääike doos.

Hull teatrisuvi

likult suurtesse saalidesse. Tartu keskväljak mahutas ühele etendusele 2300 inimest, linnahall 4000. Järgmisel suvel tahab Tartu esitada muusikali laululaval enam kui 10 000 silmapaarile.

Piletihinnad tõusid lakke

Piletihinnad kerkivad, üheks põhjuseks see, et 0% käibemaks asendus 5%-ga. Samas on muusikalitootjad edukalt riigiteatrite hõlma alla pugemas, sest koostöö toetatud teatriga lubab neilgi mak-

Käige seal ära!

- «**Roberto Zucco**» **Vanemuises**: Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semperi ühishitt. Silmipimestav valgus (päris, mitte abstraktsne) saabub etenduse viimaseil sekundil.
- «**Aju jaht**» **Vanemuises**: Thriller teatrilaval, mis isegi küünilist vaatajat põhjalikult raputab.
- «**Ekke Moor**» **Endlas**: Tekitab vaimustuspuhangu või vihkamislaine. Ekkemoorlus on tõusev trend.
- «**Arabella ja Taaniel**» **Rakveres**: See pole muusikal, vaid teater muusikas, seega midagi uut!
- «**Onu Vanja**» **Ugalas**: Maiuspala tšehhovlike pooltoonide austajatele, Kaarin Raid oma parimal kujul.
- «**Kummikauplejad**» **Draamateatris**: Teater neile, kes hindavad vaatamängu vastandpoolust, täpne illustratsioon Peter Brooki kuulsale väitele, et teater tekib siis, kui üks inime-

- 19.12 – kunst
- 20.12 – kirjandus
- 21.12 – TEATER
- 23.12 – muusika
- 24.12 – film
- 28.12 – meedia

«Suurim kor-daminek: «Suur ime» koostöös Rootsi Örebi teatriga ja Finn Poulsen lavastuses.»

MEELIS PAI

Eesti Riiklik Nukuteater

1. Rootsi Örebro teatriga koostöös ja Finn Pouleni lavastuses «Suur ime».
2. Planeeritud lavastuse «Eesti lugu» äräjäämine.

«Liiga palju on Eesti teatrid sunnitud tegelema majandusliku elujäämisega.»

INDREK SAAR

Rakvere teatri direktor

1. Suurim õnnestumine algab A-ga: «Arabella ja Taaniel»: Ardo Ran Varrese kui helilooja värske lähenemine muusikalisel teatril; külalislavastaja ja koreograafi Hegge Tvedti ja kunstniku Arne Noesti loodud lavastus mõjub visuaalselt kogu Eesti teatripildi ulatuses uenduslikult.
2. Meie ebaõnn: vaatamata arengule nii kvaliteedis kui kvantiteedis pole õnnestunud

tuurilise konkursi, et samm-sammult liikuda teatrimaja renoveerimise poole.

2. Suurim ebaõnnestumine (milles me otseselt ennast ei süüdista) on lavastuse «Romeo & Julia» edasilükkumine. Klassika on aga aegumatu – eten-dus meie sees küpseb edasi ja võibolla on selleski ebaõnnes midagi õnnelikku ...

Kahjuks ei suutnud sel aastal leida piisavalt raha, et alustada teatrimaja renoveerimist, teh-tud sai ainult hädavajalik.

«Teatris ei lähe kunagi nii, et on ainult õnnestumised või ainult ebaõnn.»

ANNE VEESAAR

Vanalinnastudio direktor

Nendele küsimustele eraldi vastata ei saa, sest teatris ei lähe kunagi nii, et on ainult õnnestumised või ainult ebaõnn. Kirjeldan lihtsalt, kuidas me elame, ja siis otsustab lehelugeja, meie hea vaataja ja teatri-töötaja, mis oli hea ja mis kehva.

See viimane arvab, et meele-olu on rõõmsamaks muutunud. Põhjus teada – saalid pungil ja meie teatri pilet muutunud vääriliseks jõuluringiks.

Sel aastal esietendus seitse uuslavastust, praegu on neist mängukavas kaks.

Viie hulgas, mis kaduviku teed läksid, oli suur õnnestumise «Hea inimene Sezuanist» – rõõm tegijatele ja vaatajatele. Praegu on töös Roman Baskini lavastus, Raudsepa «Roosad prillid» ning esimese prooviga maha saanud Georg Malviuse lavastus «Bent». Need on juba uue aasta uudised!

Õnn tuleb ikka ebaõnne järel ja kahjuks ka vastupidi! Loodame parimat!

malt Eesti Draamateater võiks kurvastada – sel aastal oli neil Mikk Mikiveri nimeline staarivein, aga Mikiveri ennast kaduvväike doos.

Hull teatrisuvi

Suveteatri buum ei näita vähimaidki vaibumise märke. Teater pressis end muldrikule, metsa alla ja soosaarele, mõisahäärberitest rääkimata.

Hullumeelseks trendiloojaks kujunes Rakvere teater, kes vedas oma «Põdernaise» etendusega inimesed öisel ajal sohu, kurnas neid matka ja lohutas päikesetõusuga. Vaiel-damatult oli just «Põdernaise» selle suve kõige ekstreemsem ja eksootilisem lavastus, pealegi vaid naiste tehtud.

Megamuusikalide võidukäik

Tartu raep platsil möllas «Evita», Tallinn sekundeeris «Miss Saigoniga». Vaataja on endiselt muusikalimaias ning tootjad täidavad tema soovi õhinal, viies lavastused võima-

Piletihinnad kerkivad, üheks põhjuseks see, et 0% käibemaks asendus 5%-ga. Samas on muusikalitootjad edukalt riigiteatrite hõlma alla pugemas, sest koostöö toetatud teatriga lubab neilgi mak-sustada pileteid 18% asemel 5%ga.

Hinnakujundajate esireas marsib Linnateater, kus pää-setähe eest tuleb välja käia 175–300 krooni. Rahvusoper Estonia küsib hea istekoha eest 200 või enam krooni.

Vene Draamateater ühendab kogukondi

Märtsis korraldas Vene Draamateater suurkontserdi legendilaulja Georg Otsa auks. Tol õhtul ühinesid vene ja eesti kogukond. Sama suunda jätkab Moskva kultuurlavastaja Mihhail Mokejevi «Äike» Maria Avdjuškoga peaosas.

ETV teatriõhtute tagasitulek

Reeded, mil eestlased võisid kui üks mees teleri ette

kamislaine. Ekkemorlus on tõusev trend.

- «**Arabella ja Taaniel**» **Rakveres:** See pole muusikal, vaid teater muusikas, seega midagi uut!
- «**Onu Vanja**» **Ugalas:** Maiuspala tšehhovlike pooltoonide austajatele, Kaarin Raid oma parimal kujul.
- «**Kummikauplejad**» **Draamateatris:** Teater neile, kes hindavad vaatamängu vastandpoolust, täpne illustratsioon Peter Brooki kuulsale väitele, et teater tekib siis, kui üks inimene läheb läbi tühja ruumi ja teine teda vaatab.
- «**Isad ja pojad**» **Linnateatris:** Traditsioonitruu psühholoogia.
- «**Cassandra**» **Estonias:** Balletti ei tähenda tolmust muinasjuttu, vaid suudab jutustada igati kaasaegseid ja mõtlemapa-nevaid lugusid!

teatrit vaatama klammerduda, on tagasi. Alates 8. novembrist on ekraanil nii eesti lavastused kui valik maailma parimat teatrit.

Rahvusoper kriisis

Aprill paiskas rahvusoperi ajalehtede esikülgedele. Kõigepealt teatrirahva kaebused peadirigendi Paul Mägi aadressil, siis kisakoor balletijuhi Tiit Härmi pihta. Kõige selle juures ilmselgelt otsustusvõimetust demonstreeriv rahvusoperi nõukogu.

Kultuuripoliitika majade ja palkade kammitsas

Detsembris alustasid Ujala teatri rahvaliitlastest juht Jaak Allik ja reformierakondlik kultuuriminister Margus Allik-maa dispuuti Eesti kultuuripoliitika üle. Paraku näib, et mõlemad räägivad pigem aia-august kui aiast: Allik siunab palgakorraldust, Allikmaa kiidab kinnisvara arendamist. Kas eesti kultuur on palgad ja majad või siiski see, mida selle eest neis majades tehakse?

«Mõlemale poole eesriiet on jätkunud uudishimu ja usaldust, ausust ja austust, kirge ja armastust.»

AIN ROOST

Pärnu Endla direktor

1. Suurimaks õnneks on inimesed: et mõlemale poole eesriiet on jätkunud uudishimu ja usaldust, ausust ja austust, kirge ja armastust.

2. Ebaõnnestumisi ei ole. On mure, et riigi teatud ametnik-kond muutub üha poliitikaanli-kumaks (otsustatakse ja vastu-tatakse ainult valimistest vali-misteni) ja kahtlustavamaks (rik-ik teeb palju selleks, et paljud ei teeks midagi).

«Endiselt on probleemiks väikese saali täitumus, vaatamata sellele, et lavastused on head.»

JAAK ALLIK

Viljandi Ujala direktor

1. Suurim õnnestumine on Peeter Tammearu tagasipöördumine Viljandisse koos Triinu Meriste ja kuue kevadel kõrge-ma lavakunstikooli lõpetanud noore näitlejaga.

2. Kunstilisi ebaõnnestumisi aasta jooksul polnud. Endiselt on probleemiks väikese saali täitumus, vaatamata sellele, et lavastused «Rongid siin enam ei...» ja «Shopping&Fucking» on head.

«Majad väsi-vad ja lagune-vad, amorti-seerunud seadmed lõpe-tavad eksis-tentsi.»

JAAK VILLER

Vanemuise peadirektor

1. Aasta oli loominguliselt õnnestunud aasta, mida eriti il-mestas Sadamateatri hea käe-käik. Ning teiseks, vaatamata üsna umbusklikule suhtumise-le, vabaõhuprojektide, nii «Evi-ta» kui «Ooperitähed augusti-öös» õnnestumine.

2. Vaelemine ühest rahaliste raskuste perioodist teise. Ma-jad väsiivad ja lagunevad, amortiseerunud seadmed lõ-pevad eksistentsi.

«Endiselt ei õnnestunud etendustele mahutada kõi-ki soovijaid.»

RAIVO PÕLDMAA

Tallinna Linnateatri direktor

1. Lavastuse «Isad ja pojad» väljatoomine; Lembit Peterso-ni ja Mikk Mikiveri taaskohtu-mine endise koduteatriga; osalemine Tampere teatrfesti-valil; festivali «Talveöö unenä-gu II» korraldamine; endiselt kõrge uuslavastuste kvaliteet ja heal tasemel antud 400 etendust.

2. Endiselt ei õnnestunud etendustele mahutada kõiki soovijaid.

See koreograafi, koreograafid ja kunstniku Arne Noesti loodud lavastus mõjub visuaalsuselt – kogu Eesti teatripildi ulatuses uuenduslikult.

2. Meie ebaõnn: vaatamata arengule nii kvaliteedis kui kvantiteedis pole õnnestunud suurendada truppi.

Liiga palju on Eesti teatrid sunnitud tegelema majandusli-ku ellujäämisega. Samas on ot-sustajate lemmiklauseks saa-mas: «Meil pole liiga palju teat-reid, meil on liiga palju ühesu-gust teatrit.» Kui põhimure on rahateenimine, pole muud oodata: kunst on kallis ja mitte alati masspubliku ja kõrgete pi-letihindadega kinnimakstav.

«Teater on muutnud oma imagot – sel-lest hooajast, on maja rohk-em avatud.»

RUTI EINPALU

Eesti Draamateatri direktor

1. 15. septembriks kulmineerus Eesti Draamateatri avatud üste päevaks tunne, et terve teater hingab taas ühtses rütmis.

Teater on muutnud oma imagot – sellest hooajast on maja rohkem avatud, publiku-sõbralikum, külalislahkem, veelgi rohkem suure maailma-ga suhtlemisele orienteeritud. ED-l on oma tort, oma staari-veinid. Peetud on kaks suurt teatri oma nägu ja arengupek-tiive fikseerivat ajurünnaku-t.

2. 6. aprillil pidi esietenduma külalislavastaja Sergei Ženova-tši lavastatav «Vendadel Kara-mazovitel» põhinev «Kuuma südame pihitumus». Ootus-ärevus kahjuks aga maandati. Raha tõttu. ED maja läheb maist remonti ja sellega kaas-neb tavapärasest erinev suhe rahasse. Projekt lükkub edasi.